

Prima instanță – (Judecătoria Centru, mun. Chișinău) N. Costin
Instanța de apel – (Curtea de Apel Chișinău) A. Panov, M. Anton, V. Cotorobai

DECIZIE

08 noiembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în următoarea componență:

Președinte – Iuliana Oprea,

judcători – Galina Stratulat, Ion Druță, Oleg Sternioală, Dumitru Mardari,

examinând recursul declarat de avocatul Pavalache Ivan, în interesele Nadejdei Platon și a lui Platon Constantin,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată, înaintată de Platon Nadejda și Platon Constantin împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, privind acordarea pensiei de urmaș,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2017, prin care a fost admis apelul, declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, s-a casat hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău 14 februarie 2017 și s-a emis o hotărâre nouă, prin care cererea de chemare în judecată, înaintată de Platon Nadejda și Platon Constantin s-a respins,

c o n s t a t ă :

La 16 ianuarie 2017, Platon Nadejda și Platon Constantin s-au adresat în instanța de judecată, cu cererea de chemare în judecată, împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale solicitând anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru din 15 august 2016, recunoașterea ca fiind ilegal refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.P-1425/16 din 16 decembrie 2016 potrivit căreia s-a refuzat Nadejdei Platon în acordarea pensiei de urmaș, obligarea pârâtei de ai stabili pensie de urmaș în cuantum de 75 % din pensia stabilită și plătită decedatului Platon Constantin, în sumă de 13 833 lei câte 6916,50 de lei pentru fiecare urmaș și compensarea cheltuielilor de judecată în mărime de 5000 de lei.

În motivarea pretențiilor formulate, s-a reiterat că la 30 iunie 2016 a decedat soțul Nadejdei Platon, Platon Constantin, care era beneficiar de pensie pentru vechime în muncă ca judecător, stabilită în baza art.32 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr.544-XIII din 20 iulie 1995, cu stagiul de cotizare de 41 ani 05 luni.

Potrivit dosarului de pensionare nr.114062, lui Platon Constantin i-a fost calculată pensia de judecător pentru vechime în muncă, începând cu 03 septembrie 2014 în mărime de 18 444 lei și plătită lunar până la data decesului.

Relatează că la 05 iulie 2016, Platon Nadejda împreună cu fiul său Platon Constantin s-au adresat la Casa Teritorială de Asigurări Sociale Centru pentru realizarea dreptului de pensie de urmaș, reieșind din pensia soțului decedat aflată în plată, pentru fiul Platon Constantin, născut la 10 noiembrie 1997, care își continuă studiile de zi la Centru de excelență în economie și finanțe și fiul Platon Teodor născut la 26 decembrie 2002, care s-au aflat la întreținerea soțului decedat, însă s-a calculat pensia de urmaș în proporție de 75% din pensia potențială pentru gradul I de dezabilitate, determinat pe baza venitului mediu lunar asigurat, care constituie suma de 506,26 lei lunar.

Mai relevă că nefiind de acord cu calculul efectuat, la 2 noiembrie 2016 au contestat decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale la Casa Națională de Asigurări Sociale.

Prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.P-1425/16 din 16 decembrie 2016, s-a refuzat stabilirea pensiei de urmaș în cuantum de 75 % pentru 2 urmași din pensia stabilită și aflată în plată a decedatului în mărime de 18 444, lei.

Reclamanții consideră refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale ilegal.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău din 14 februarie 2017, s-a admis acțiunea, s-a recunoscut ca fiind ilegal refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. P-1425/16 din 16 decembrie 2016 privind recalcularea pensiei de urmaș.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să stabilească și să achite lui Platon Nadejda care are la întreținere pe fiul Platon Teodor Constantin și Platon Constantin Constantin, pensia de urmaș în cuantum de 75% din pensia stabilită și plătită decedatului Platon Constantin în sumă de 18 444 lei câte 6 916,50 de lei pentru fiecare copil, începând cu 01 iulie 2016 și până la vârsta de 18 ani sau dacă urmașii își vor continua studiile în instituții de învățământ de zi până la absolvirea acestora, fără a depăși vârsta de 23 ani.

S-a încasat din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul Nadejdei Platon și Platon Constantin cheltuielile de asistență juridică în sumă de 5 000 de lei.

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a menționat că Platon Nadejda întrunește condițiile prevăzute de lege și anume persoana decedată era susținătorul familiei, pensionar, la momentul decesului soțului supraviețuitor al persoanei decedate a împlinit vârsta de pensionare, avut 18 ani de căsătorie cu persoana decedată și nu s-a recăsătorit.

Legea cu privire la statutul judecătorului stabilește norme particulare, inclusiv, și garanții sociale pentru judecători, iar în lipsa unor reglementări stipulate expres în lege, reglementările raporturilor sociale sunt acoperite de Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr.156-XIV din 14 octombrie 1998.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 16 februarie 2016, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat apel, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău din 14 februarie 2017 și pronunțarea unei decizii de respingere, ca neîntemeiată, a cererii de chemare în judecată, înaintată de Platon Nadejda și Platon Constantin.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2017 a fost admis apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

S-a casat hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 14 februarie 2017 și s-a pronunțat o hotărâre nouă prin care cererea de chemare în judecată înaintată de Platon Nadejda și Platon Constantin s-a respins.

Pentru a se pronunța astfel, instanța de apel a reținut, în motivarea deciziei, că în formularea pretențiilor reclamanții nu au solicitat anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru nr.23920 din 15 august 2016, potrivit căreia s-a stabilit deja o pensie pentru pierderea întreținătorului lui Platon Teodor și Platon Constantin în mărime de 253,13 lei, fiind solicitată stabilirea pensiei de urmaș din pensia stabilită decedatului, întreținătorul Platon Constantin în mărime de 18 444 lei și obligarea acesteia de achitare a pensiei de urmaș din 01 iulie 2016.

Instanța de apel a constatat că cerințele înaintate de reclamanți, nu anulează decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru nr.23920 din 15 august 2016, potrivit căreia s-a stabilit deja o pensie pentru pierderea întreținătorului lui Platon Teodor și Platon Constantin în mărime de 253,13 lei.

La 18 septembrie 2017, avocatul Pavalache Ivan, în interesele Nadejdei Platon și a lui Platon Constantin, a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2017, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii Judecătoriei Chișinău din 14 februarie 2017.

Ca temei de drept, recurentul a invocat prevederile art. 432 alin. 2) lit. c) din Codul de procedură civilă, care statuează că se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat, în cazul în care instanța judecătorească a interpretat în mod eronat legea.

În motivarea recursului, a indicat că soluția instanței de apel este neîntemeiată și nu corespunde realității, concluziile trase de instanță sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii.

Concluzia privind respingerea acțiunii din motiv că în speță nu s-a solicitat anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru nr.23920 din 15 august 2016, potrivit căreia s-a stabilit deja o pensie pentru pierderea întreținătorului lui Platon Teodor și Platon Constantin în mărime de 253,13 lei, pentru fiecare, dintre cei doi copii aflați la întreținerea lui, este ilegală, iar odată cu devenirea definitivă a hotărârii de admitere a acțiunii, actul emis în cauză devine caduc.

Relevă că prima instanță corect a concluzionat despre necesitatea admiterii acțiunii. La caz sunt aplicabile prevederile art.25 alin.1) din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr.156 din 14 octombrie 1998.

La fel, consideră că și concluzia precum că quantumul cheltuielilor de asistență juridică este exagerat și nu corespunde complicității cauzei este eronată, dat fiind faptul că la încheierea contractului de asistență juridică s-a luat în calcul recomandările Uniunii Avocaților privind quantumul onorariilor avocaților și compensare de către instanțele judecătorești a cheltuielilor de asistență juridică.

Recurenții consideră că instanța de apel incorect a aplicat normele de drept material.

Prin încheierea din 01 noiembrie 2017, recursul a fost recunoscut admisibil.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 22 iunie 2017.

Potrivit scrisorii de comunicare, copia deciziei a fost expediată părților, la 11 august 2017 (f.d.99), iar la materialele cauzei lipsește dovada recepționării acesteia de către părți.

Conform art. 434 Codul de procedură civilă, recursul se declară, în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cererea de recurs a fost declarată, la 18 septembrie 2017, respectiv, în termenul prevăzut de art. 434 din Codul de procedură civilă.

În corespundere cu dispozițiile art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora, pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate, invocate în cererea de recurs.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Analizând legalitatea deciziei atacate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de recurs, Colegiul consideră recursul, ca fiind întemeiat și care urmează a fi admis, din următoarele motive.

Colegiul reține că reclamanta Platon Nadejda, după decesul soțului său s-a adresat la Casa Teritorială de Asigurări Sociale sect. Centru cu cerere prin care a solicitat acordarea pensiei de urmaș calculată în proporție de 75%, reieșind din pensia soțului decedat, aflată în plată, pentru doi urmași, care se aflau la întreținerea soțului decedat.

Prin decizia privind acordarea pensiei de urmaș din 15 august 2016, Casa Teritorială de Asistență Socială sect. Centru a hotărât că pensia de urmaș calculată în proporție de 75% din pensia potențială pentru gradul I de dezabilitate, determinat pe baza venitului mediu lunar asigurat constituie suma de 506,26 lei lunar.

Potrivit art.14 alin.(1) din Legea contenciosului administrativ nr.793 din 10 februarie 2000 persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ va solicita, printr-o cerere prealabilă, autorității publice emitente, în termen de 30 de zile de la data comunicării actului, revocarea, în tot sau în parte, a acestuia, în cazul în care legea nu dispune altfel.

Nefiind de cord cu decizia, la 21 noiembrie 2016 a înaintat cerere prealabilă prin care a solicitat revocarea deciziei și calcularea pensiei de urmaș în temeiul art.24 alin. 1), art. 25 alin.1), art.32 alin.4) din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat și art.32 din Legea privind statutul judecătorului.

Conform răspunsului la cererea prealabilă nr.P-1425/16 din 16 decembrie 2016, Casa Națională de Asigurări Sociale a menționat că Legea privind statutul judecătorului nu prevede acordarea pensiei de urmaș, iar la momentul decesului Platon Constantin nu era beneficiar de pensie pentru limitată de vârstă sau de

dezabilitate stabilită în condițiile Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat. Pensia de urmaș a fost calculată în proporție de 75% din pensia potențială pentru gradul I de dezabilitate, determinat pe baza venitului mediu lunar asigurat de 3194,93 lei și a stagiului de cotizare de 41 ani și 05 luni, ceea ce constituie suma de 506,26 lei lunar.

Conform art. 16 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ nr.793 din 10 februarie 2000, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ și nu este mulțumită de răspunsul primit la cererea prealabilă sau nu a primit nici un răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte, a actului respectiv și repararea pagubei cauzate.

Reclamanta Platon Nadejda nu a fost de acord cu răspunsul primit, și astfel, s-a adresat în instanța de judecată.

La adresare în instanța de judecată reclamanta a respectat termenul prevăzut de art. 17 din Legea contenciosului administrativ nr.793 din 10 februarie 2000.

Instanța de fond examinând cererea de chemare în judecată a conchis că aceasta este întemeiată și urmează a fi admisă.

Fiind investită cu judecarea apelului Curtea de Apel Chișinău a decis că acțiunea înaintată de Platon Nadejda și Platon Constantin este neîntemeiată și a respins acțiunea.

Însă instanța de recurs apreciază critic constatările instanței de apel, reținând următoarele.

Potrivit materialelor cauzei Platon Constantin a activat în calitate de judecător până în anul 2014. Din 03 septembrie 2014 a beneficiat de pensiei în calitate de judecător, în mărime de 18444 lei.

La 01 iulie 2016 Platon Constantin a decedat.

Potrivit certificatului de căsătorie Platon Constantin s-a aflat în relații de căsătorie cu Platon Nadejda din 06 iunie 1998 și împreună au doi copii.

În conformitate cu art.31 din Legea cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995 judecătorul și membrii familiei sale beneficiază de asistență medicală gratuită la nivel minim necesar și de alte garanții sociale prevăzute de lege.

Colegiul menționează că prin „alte garanții sociale prevăzute de stat” se încadrează și dreptul de a beneficia de pensia de urmaș, reglementată de Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr.156 din 14 octombrie 1998.

Art. 32 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului statuează că judecătorul care a atins vârsta de 50 de ani și are o vechime în muncă de cel puțin 20 de ani, dintre care cel puțin 12 ani și 6 luni a activat în funcția de judecător, are dreptul la pensie pentru vechime în muncă în proporție de 55% din salariul mediu lunar, iar pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 20 de ani – de 3%, dar în total nu mai mult de 80% din salariul mediu lunar. Pensia judecătorului se recalculează ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu.

Prin prisma art. 24 din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr.156 din 14 octombrie 1998 pensia de urmaș se acordă dacă persoana decedată era

pensionar sau îndeplinea condițiile pentru obținerea unei pensii în conformitate cu prezenta lege.

La caz, Platon Constantin a obținut dreptul de pensie în anul 2014, cu un stagiul de 41 ani și 05 luni.

Potrivit art. 25 alin. (1) lit. a) 24 din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr.156 din 14 octombrie 1998 se stabilește pensie de urmaș copiilor până la vârsta de 18 ani sau, dacă își continuă studiile în instituții de învățământ de zi (secundar, secundar profesional și superior), până la terminarea acestora, fără a depăși vârsta de 23 de ani.

Colegiul constată că în timpul vieții Platon Constantin avea la întreținere doi copii, ZZZ născut la XXX și YYY, născut la XXX, unul minor, iar celălalt a atins vârsta de 18 ani, însă își continuă studiile, potrivit confirmării eliberate de Centrul de Excelență în Economie și Finanțe, fiind elev la secția de zi.

Conform art. 26 alin.(1) lit. b) din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat nr.156 din 14 octombrie 1998, pensia de urmaș, în cazul în care susținătorul era beneficiar de pensie pentru limită de vârstă sau de pensie de invaliditate de gradul I, se stabilește procentual din pensia aflată în plată, iar în cazul în care susținătorul nu era beneficiar de pensie sau era beneficiar de pensie de invaliditate de gradul II sau III - procentual din pensia potențială calculată pentru gradul I de invaliditate. Cuantumul pensiei de urmaș se calculează, în funcție de numărul urmașilor, astfel pentru doi urmași - 75%.

La caz susținătorul familiei Platon Constantin la momentul decesului era beneficiar de pensie pentru limită de vârstă și beneficia de pensiei de judecător în mărime de 18444 lei.

Astfel, concluzia Casei Naționale de Asigurări Sociale de Stat precum că Legea cu privire la statutul judecătorului nu prevede stabilirea pensiei de urmaș, iar la momentul decesului Platon Constantin nu era beneficiar de pensiei pentru limita de vârstă, este eronată. Or, în contextul normelor de drept citate, Platon Nadejda îndeplinește condițiile legale pentru a beneficia de pensia de urmaș în mărime de 75% din pensia stabilită decedatului Platon Constantin în mărime de 18444 lei, iar prevederile art. 26 alin.1) al Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr.156 din 14 octombrie 1998, urmează a fi colaborate și aplicate cu prevederile art. 32 alin.1) din Legea cu privire la statutul judecătorului care este o lege specială față de Legea cu privire la pensiile de asigurări sociale de stat.

Instanța de recurs reține drept neîntemeiată concluzia instanței de apel precum că reclamantii nu au solicitat anularea deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Centru nr.23920 din 15 august 2016, potrivit căreia s-a stabilit deja o pensie pentru pierderea întreținătorului lui Platon Teodor și Platon Constantin în mărime de 253,13 lei, pentru fiecare, deoarece odată cu soluționarea prezentului litigiu hotărârea anterioară nu mai produce efecte juridice pentru părți.

Având în vedere cele expuse mai sus, decizia Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2017 este neîntemeiată, fiind adoptată, cu aplicarea eronată a normelor de drept material și urmează a fi casată.

Totodată, hotărârea instanței de fond este legală, fiind adoptată cu aplicarea corectă a normelor de drept material și procedural.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

A admite recursul, declarat de avocatul de avocatul Pavalache Ivan, în interesele Nadejdei Platon și a lui Platon Constantin.

A casa decizia Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2017 și a menține hotărârea Judecătoriei Chișinău din 14 februarie 2017, adoptată în cauza civilă, înaintată de Platon Nadejda și Platon Constantin împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, privind recalcularea pensiei de urmaș.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței

Iuliana Oprea

judcători

Galina Stratulat

Ion Druță

Oleg Sternioală

Dumitru Mardari